

cap amunt. És ben cert que necessitem i necessitarem l'estalvi estranger. Però en aquests moments el capital és poruc i no es mou de casa.

Jo crec que junt amb el convenciment que les nostres economies, les del món occidental, estan subjectes de nou als moviments cíclics, s'ha difós la idea que en un sentit general n'hi ha per una bona estona. Crec també que les reformes estructurals, tantes vegades suggerides, estan en

cur; la major part dels sectors productius han sofert una adequació creixent a les necessitats de la demanda interior i exterior. No cal dir també que han desaparegut les temences respecte a una nova crisi del vital sector financer. Jo no deixo d'esmentar als meus alumnes que recordin la darrera crisi bancària a Espanya: 51 bancs van anar a buscar un impossible remei a la UVI del Banc d'Espanya; després el Fons de Garantia de Dipòsits ens costaria

a tots els contribuents més d'un bilió de pessetes. Sabem que bancs i caixes d'estalvi no faran figa i això és una garantia important en temps de crisi. Les preocupacions van ara envers els sectors productius sotmesos des de fa un parell d'anys al sotrac de la recessió, primer, i després de la depressió. Amb les garanties de Tòquio ens hem de preparar per a una navegació difícil, però també crec que comencem a veure les llums del port. **Fabià Estapé**

Espanya contra Espanya

La crisi del model autonòmic espanyol cal situar-la en la incapacitat que ha demostrat l'estat de reconèixer el seu caràcter plurinacional.

Afirmar la crisi d'alguna cosa no significa, de cap manera, certificar-ne la mort. Hi ha males saluts de ferro, malalties cròniques, agonies inacabables, i fins i tot es poden embalsamar els cadàvers. I això cal recordar-ho especialment a l'hora de parlar de la crisi de l'estat de les autonomies, sobretot a l'Espanya on la dictadura va morir tard, al llit, i oferint l'espectacle d'un allargament patètic de la vida del dictador. Vull dir, que sembla que hi ha tirada a deixar podrir, políticament parlant, els models d'estat. Què pot fer pensar en la crisi del model autonòmic, doncs, si alhora és previsible que encara duri anys i panys?

D'entrada, podríem remetre'ns a les mateixes declaracions dels polítics lleials al model. Cada dos per tres, i des de totes les posicions polítiques i ideològiques hi ha hagut advertències sobre la possible fallida del model autonòmic. Ho ha fet el PSC, per exemple, assegurant que si no hi ha corresponsabilitat fiscal, la cohesió de l'estat autonòmic podia desfer-se. També el president Jordi Pujol i Miquel Roca darrerament han reconegut, com a mínim, un relatiu fracàs del model. I altres vegades han estat determinats sectors del socialisme espanyol –i d'una manera habitual el PP– els qui, al

contrari, han vist en "l'aprofundiment" de l'estat de les autonomies el gran perill d'un trencament de la unitat d'Espanya.

Tanmateix, no podem pas limitar-nos a fer cas d'allò que es diu, atenent sobretot al caràcter contradictori dels arguments i al caràcter conjuntural de la majoria de declaracions. Ni tampoc no seria un bon argument apel·lar a la insatisfacció que es pugui manifestar des de les mateixes "autonomies" afectades per la crisi del model. Més aviat, l'argument fonamental cal situar-lo en la incapacitat que ha demostrat l'estat espanyol de reconèixer el seu caràcter plurinacional, si es vol, *plurinacionalitari*, que la mateixa Constitució en

feia. És a dir, que si es pot certificar de crisi és, sobretot, perquè s'ha construït des de la insatisfacció i el victimisme del nacionalisme espanyol. Espanya no ha volgut o no ha sabut fer, al cap de quinze anys de Constitució, l'*aggiornamento* mental que suposava acceptar dos tipus de realitats territorials diverses: les *nacionalitats* i les regions. Ben al contrari, s'ha apressat a igualar les diferències inicials amb tota mena de recursos: des dels pròpiament legals –lleis de bases–, fins als ideològics –televisions privades–, i passant pels de caràcter econòmic –depredació fiscal–. En darrer terme, la demostració fefaent d'aquesta crisi, es pot documentar empíricament amb la famosa portada del diari *Abc*, en què la moderació política convergent en matèria lingüística és assimilada al genocidi franquista. Aquest és el testimoni del fracàs del model autonòmic provocat pel nacionalisme espanyol. I no s'hi val a menystenir la importància de l'agressió per tal de dissimular, justament, la impossibilitat d'un canvi d'actituds que qualsevol que viatgi per Espanya pot contrastar a la pròpia pell.

Si s'ha fet alguna aportació a la crisi de l'estat de les autonomies des de Catalunya, ha estat just en el sentit contrari, és a dir:

Roca i Pujol. Els dirigents de CDC certifiquen la crisi de l'estat.

CARME PUÉRTOLAS

la de dissimular-ne la inviabilitat a base de polítiques moderades, la de posar-hi molt de seny i paciència, la d'evitar respondre a les agressions, o la de fer proclames continuades de lleialtat constitucional davant la deslleialtat manifesta de l'altra part. Fins i tot s'ha intentat comptar amb la complicitat de la monarquia per a avançar en la consolidació del model, que ja és tenir-ne, de fe. És a dir —i en això també té raó el president Pujol— que Cata-

lunya ha demostrat més lleialtat constitucional i més solidaritat fiscal que ningú. Qui més ha cregut en el model autonòmic, sense cap mena de dubte, ha estat Catalunya i les forces de majoria hi han jugat a fons, tant des de CiU com des del PSC. I ha estat, primer de boca del president Pujol i després de l'alcalde Maragall, que s'ha parlat, fins i tot, de refundació d'Espanya. Al capdavant, és cert que el model es va haver d'inventar per a satisfer

les reclamacions nacionals dels catalans.

Però el model no s'aguanta per les altres potes de la taula, no per la nostra. No ens fem il·lusions: si més no fins ara, no es pot pas dir que hagi estat la bel·ligerància de les conviccions nacionals dels catalans la que hagi fet trontollar l'estat de les autonomies. En el fons, el nacionalisme espanyol ens està fent la feina. I això, tampoc no em fa cap gràcia.

Salvador Cardús

La tesi del dos i mig

Els Estats Units volen una estructura militar capaç de sostenir dues guerres a la vegada i encara aguantar-ne mitja més, amb la reserva. Haití n'és una prova.

Els Estats Units encaren la major reestructuració del seu exèrcit des de la Segona Guerra Mundial. Acabada la guerra freda, els estratègies del Pentàgon i del Departament d'estat estan d'acord en què el principal problema que hauran d'afrontar seran els conflictes regionals, les guerres d'abast geogràfic limitat. D'acord amb això estan dissenyant una estratègia que responga als nous temps.

La base d'aquesta estratègia passa per una modernització de l'exèrcit que

primarà la capacitat d'actuar ràpidament en qualsevol lloc del món, per sobre de l'estacionament permanent de tropes en països estrangers. En aquest sentit, els marines seran els menys afectats per una reducció que tocarà de manera substancial les altres tres forces tradicionals. De passada, amb aquesta modernització també s'aconsegueix un objectiu polític específic pel president Clinton des del principi del seu mandat: reduir la despesa. De fet hi ha un pla de reducció de la despesa militar presentat pel secretari Les Aspin, del qual parteixen les posteriors anàlisis i recomanacions.

Els analistes ja coneixen el nou model de defensa que el Govern dels Estats Units proposa per a un futur immediat amb el nom de dos i mig. Això vol significar que els Estats Units estarien en con-

Jean B. Aristide. Els EUA el volen de nou com a president haitià.

dicions d'aguantar la seua presència militar en dos conflictes diferents a la vegada i, tot i això, encara podrien mantenir una petita força de reserva per a intervenir en un tercer.

Precisament aquests dies el Pentagon s'ha vist enfrontat ja a una primera versió del que podria ser l'estil dos i mig. Mentre es manté (i es complica cada vegada més) la presència militar a Somàlia, els Estats Units han portat la veu cantant en el bloqueig sobre l'illa d'Haití, que intenta forçar la cúpula militar perquè retorne el poder al president Aristide.

Tot i que aquesta intervenció ha estat molt limitada, les amenaces arribades des d'Haití contra els soldats nord-americans ja han contribuït a augmentar la polèmica interna sobre fins on s'han

d'involucrar els nord-americans en els conflictes arreu del món. I el Parlament i la Casa Blanca s'han barallat públicament sobre com i en quines condicions pot exercir el president el seu paper de comandant en cap. La discussió feia referència, sobretot, a la hipòtesi d'una intervenció nord-americana a Bòsnia-Hercegovina. Al final del debat s'ha arribat a un acord segons el qual el president no està obligat a demanar permís al Parlament, però sí a

explicar les seues intencions.

I per sobre de tot flota la discussió sobre el paper de l'ONU. Els últims anys, des de la guerra del Golf, ha pres cos la idea que és l'ONU qui ha de legitimar les guerres. Somàlia ha estat un cas clar d'intervenció promoguda des de l'organisme multinacional. I també Haití. Ara bé, les preguntes són dues. D'un costat si els Estats Units han de dur la veu cantant sempre en aquestes intervencions i de l'altre si l'ONU no es va convertint així en un instrument de la política nord-americana.

Són preguntes, de moment, sense una resposta clara. El món que hem heretat del final de la guerra freda encara és massa tendre i incert com per poder definir-se sobre el futur amb voluntat d'encertar-la.

Vicent Partal